

توصیه های جهانی در مورد COVID-19 برای بیماران مبتلا به مالتیل اسکروزیس (ام اس)

COVID-19، بیماری جدیدی است که می تواند ریه ها، مجاری هوایی و اندام های شما را تحت تاثیر قرار دهد. این بیماری توسط یک ویروس کرونای جدید ایجاد می شود که اولین بار در اواخر ماه دسامبر سال 2019 در چین شناسایی شد و از آن زمان تاکنون به سایر بخش های جهان گسترش پیدا کرده است.

در حال حاضر شواهد محدودی از اینکه چگونه این ویروس افراد مبتلا به ام اس را تحت تاثیر خود قرار می دهد؛ در دسترس است. توصیه هایی که در زیر به آن ها اشاره می شود، توسط متخصصین نورولوژیست ام اس و محققان فدراسیون جهانی ام اس ارائه شده است.** این توصیه ها بر اساس نظر کارشناسی و داده های اولیه که هنوز در حال تجزیه و تحلیل است؛ ارائه شده است؛ بنابراین عمل به آن ها با احتیاط باید انجام شود. این مطالب با مرور شواهد بیشتر در مورد COVID-19 مورد بازنگری قرار گرفته و به روزرسانی خواهد شد.

ما خواستار شرکت بیماران مبتلا به ام اس و متخصصان مراقبت های بهداشتی جهت به اشتراک گذاری داده های مربوط به COVID-19 و ام اس به منظور یافتن هر چه سریع تر پاسخ مناسب علیه این ویروس هستیم. جهت اطلاعات بیشتر به لینک زیر مراجعه فرمایید.

www.msif.org/covid19data

توصیه هایی برای بیماران مبتلا به ام اس

افراد مبتلا به بیماری های قلبی، ریوی و نیز افرادی که سن بالای 60 سال دارند، به احتمال بالاتری دچار مشکلات بیشتر و بیماری شدید تر ناشی از این ویروس خواهند شد. بسیاری از بیماران ام اس، بخصوص کسانی که مشکلات حرکتی و جسمی نیز دارند در این گروه قرار می گیرند.

شواهد اخیر حاکی از آن است که داشتن بیماری ام اس به سادگی خطر مرگ ناشی از بیماری COVID-19 را افزایش نمی دهد. با این حال، عواقب طولانی مدت احتمالی ابتلا به ام اس ممکن است شرایط را برای ابتلای این افراد به موارد شدید COVID-19 مستعد کند. خطر مراجعه به بیمارستان برای بیماری COVID-19 با افزایش سن، مبتلا بودن به ام اس پیش رونده و سطوح بالای ناتوانی، افزایش می یابد.

به تمامی بیماران مبتلا به ام اس توصیه می شود تا دستورالعمل های لازم برای کاهش خطر ابتلا به ویروس COVID-19 را دنبال کنند. توصیه های سازمان جهانی بهداشت (WHO) شامل موارد زیر هستند:

- دستان خود را مرتباً با آب و صابون و یا شوینده های حاوی الکل بشویید.
- از دست زدن به چشم ها، بینی و دهان بجز در مواردی که دستان شما کاملاً تمیز هستند، خودداری کنید.

- تلاش کنید تا با فاصله حداقل یک متری بین خود و دیگران، فاصله گذاری اجتماعی را رعایت کنید، بخصوص کسانی که سرفه یا عطسه می کنند.
- از تردد در مکان های شلوغ اجتناب کنید.
- هنگامی که سرفه یا عطسه می کنید، دهان و بینی خود را با خمیدگی آرنج و یا دستمال بپوشانید.
- ایمنی غذایی را با استفاده از تخته های متفاوت برای برش گوشت خام و غذاهای پخته شده رعایت کنید و در حین استفاده و تعویض آن ها، دستان خود را بشویید.

علاوه بر این، ما توصیه می کنیم که بیماران ام اس باید:

- در اماکن عمومی ماسک بزنند و اطمینان پیدا کنند که در حال استفاده صحیح از ماسک طبق این دستورالعمل ها هستند.
- از استفاده از سیستم حمل و نقل عمومی تا حد ممکن پرهیز کنند.
- تا جایی که ممکن است از جایگزین های دیگر به جای ملاقات حضوری با پزشک استفاده کنند (به عنوان مثال تماس تلفنی یا تصویری).

گروه های خاصی از مبتلایان به ام اس ممکن است در معرض خطر ابتلا به نوع شدید بیماری COVID-19 یا مرگ ناشی از آن قرار گیرند. برای به حداقل رساندن میزان قرار گیری در معرض ویروس، گروه های زیر باید مراقبت بیشتری را به عمل بیاورند:

- افراد مبتلا به ام اس پیش رونده
- بیماران ام اس بالای 60 سال
- افراد دارای درجه بالای ناتوانی (به عنوان مثال نمره EDSS برابر 6 یا بالاتر)
- بیماران قلبی یا ریوی

افرادی که از بیماران ام اسی مراقبت می کنند و اعضای خانواده که با آن ها زندگی می کنند، و یا افرادی که مرتباً به دیدار بیماران ام اسی در یکی از این گروه ها می روند، باید این دستورالعمل ها را نیز رعایت کرده تا خطر انتقال عفونت ویروس COVID-19 را به خانه کاهش دهند.

محدودیت های تردد و قرنطینه در بسیاری از نقاط جهان ممکن است در هفته ها و ماه های آتی برداشته شوند. تا زمانی که میزان دانش و درک ما از کروناویروس جدید افزایش یابد، افراد مبتلا به ام اس در گروه های پرخطر یاد شده و مراقبین آن ها، باید توصیه های فوق را رعایت کنند تا خطر ابتلا به COVID-19 را کاهش دهند.

توصیه هایی در مورد داروهای بیماران ام اس

بسیاری از داروهای تعدیل کننده سیستم ایمنی (DMT) برای بیماران ام اس، با سرکوب کردن و یا تغییر سیستم ایمنی عملکرد خود را انجام می دهند. برخی از داروهای ام اس ممکن است احتمال شدت بیماری COVID-19 را افزایش داده اما باید تعادلی بین این خطر و خطر عدم استفاده از دارو یا به تاخیر انداختن آن ایجاد شود. ما پیشنهاد می کنیم که:

- بیماران ام اس که هم اکنون داروهای تعدیل کننده سیستم ایمنی دریافت می کنند، می توانند به مصرف دارو ادامه دهند.

- افرادی که علایم آلودگی با ویروس COVID-19 را دارند و یا آزمایش آن‌ها درباره آلودگی با ویروس مثبت شده است، درمان آن‌ها با خود را با پزشک خود یا افراد حرفه‌ای آشنا به مراقبت از بیماران آن‌ها مورد بررسی قرار دهند.

- قبل از آغاز هر داروی تعدیل‌کننده سیستم ایمنی جدید، بیماران آن‌ها با پزشک خود مشورت کرده تا بهترین انتخاب مناسب با توجه به روند و فعالیت بیماری آن‌ها، ضمن توجه به خطر ابتلا به COVID-19 صورت پذیرد. اطلاعات فوق باید در هنگام تصمیم‌گیری برای انتخاب نوع داروی مناسب در نظر گرفته شوند.

- اینترفرون‌ها و گلاتیرامر استات‌ها بعید است که بر شدت COVID-19 تاثیر منفی بگذارد. شواهد اولیه مبنی بر آن است که مصرف اینترفرون ممکن است نیاز به بستری شدن بیماران مبتلا به COVID-19 را در بیمارستان کاهش دهد.

- شواهد محدود موجود حاکی از آن است که بیماران آن‌ها که دی‌متیل‌فومارات، تریفلونومید، فینگولیمود و سیپونیمود را دریافت می‌کنند؛ خطر ابتلا به علائم شدید تر COVID-19 و یا مرگ ناشی از آن را افزایش نمی‌دهند.

- داروهایی که CD20 را هدف قرار می‌دهند (اوکرلیزوماب و ریتوکسیماب)، ممکن است احتمال بستری شدن در بیمارستان یا نیاز به مراقبت‌های ویژه را در بیماران مبتلا به COVID-19 افزایش دهند. این یافته اولیه نیاز به تحقیقات بیشتری دارد.

- اطلاعات بیشتری در مورد استفاده از داروهای ناتالیزوماب، آلمتوزوماب و کلادریبین برای ارزیابی ایمنی آن‌ها در طول همه‌گیری COVID-19 مورد نیاز است.

- افراد مبتلا به آن‌ها که در حال حاضر اوکرلیزوماب، ریتوکسیماب، اوفاتوموماب و یا ublituximab مصرف می‌کنند و در جامعه‌ای با شیوع بالای COVID-19 زندگی می‌کنند؛ باید هوشیار باشند و با ایزوله کردن خود، خطر عفونت ناشی از ویروس را کاهش دهند.

- افراد مبتلا به آن‌ها که در حال حاضر داروهای آلمتوزوماب و کلادریبین را مصرف می‌کنند و در جامعه‌ای با شیوع بالای COVID-19 زندگی می‌کنند، باید تعداد لنفوسیت آن‌ها توسط پزشک متخصص مورد بررسی قرار گیرد. اگر تعداد لنفوسیت‌ها کم باشد، بیماران تا حد امکان باید ایزوله شوند تا میزان خطر ابتلا به ویروس در آن‌ها کاهش یابد.

توصیه‌های لازم برای به‌تاخیر انداختن دوزهای دوم یا بیشتر آلمتوزوماب، کلادریبین، اوکرلیزوماب و ریتوکسیماب با توجه به شیوع COVID-19 در کشورهای مختلف متفاوت است. افرادی که از این داروها استفاده می‌کنند و قرار است دوز بعدی را دریافت کنند، باید با پزشک خود درباره خطرات و منافع به‌تاخیر انداختن دارو مشورت کنند.

توصیه‌هایی درباره درمان با سلول‌های بنیادی خون ساز (aHSCT)

درمان با سلول‌های بنیادی خون ساز شامل استفاده از داروهای شیمی‌درمانی قوی است. این مساله در بازه‌ای از زمان سبب تضعیف شدید سیستم ایمنی می‌شود. افرادی که به‌تازگی این درمان‌ها را دریافت کرده‌اند، باید در مدت شیوع ویروس COVID-19 در ایزوله باقی‌مانند. افرادی که قرار است این درمان

ها را دریافت کنند، باید با مشورت با پزشک معالج خود، این فرایند را به تاخیر بیندازند.

مشاوره پزشکی برای دوره عود بیماری ام اس و سایر مشکلات سلامتی

در صورت بروز تغییراتی در وضعیت سلامتی افراد که ممکن است ناشی از روند عود بیماری ام اس یا مشکل اساسی دیگری همانند عفونت باشد؛ بیماران مبتلا به ام اس باید به دنبال مشاوره پزشکی باشند. به جای مراجعه حضوری به درمانگاه ها، این کار با استفاده از گزینه های جایگزین (همانند مشاوره تلفنی یا ویدئویی) قابل انجام است. در بسیاری از موارد، دوره های عود بیماری در خانه قابل مدیریت است.

استفاده از استروئیدها برای درمان دوره عود بیماری باید با دقت در نظر گرفته شود و تنها برای دوره های عود جدی مورد استفاده قرار گیرند. در صورت امکان، تصمیم باید توسط یک نورولوژیست که در درمان بیماری ام اس تجربه دارد، گرفته شود. افرادی که تحت درمان با استروئید برای دوره عود قرار می گیرند؛ باید هوشیار باشند و به منظور کاهش خطر ابتلا به COVID-19، ممکن است از آن ها خواسته شود تا مدتی خود را ایزوله کنند.

مبتلایان به بیماری ام اس باید فعالیت های توانبخشی خود را ادامه دهند و تا حد امکان در طول همه گیری فعال باشند. تا زمانیکه اقدامات احتیاطی برای محدود کردن شیوع COVID-19 وجود دارد؛ این امر می تواند از طریق جلسات از راه دور که در دسترس است یا در کلینیک، انجام شود. افرادی که نگران سلامت روان خود هستند باید به دنبال مشاوره پزشکی باشند.

توصیه هایی برای کودکان یا زنان باردار مبتلا به ام اس

در حال حاضر، توصیه خاصی برای زنان باردار مبتلا به ام اس وجود ندارد. اطلاعات عمومی درباره ویروس COVID-19 و بارداری را در وبسایت مرکز پیشگیری و کنترل بیماری های آمریکا دنبال کنید.

توصیه خاصی برای کودکان مبتلا به ام اس وجود ندارد. آن ها باید توصیه های بالا درباره بیماران مبتلا به ام اس را دنبال کنند.

افراد زیر درباره توصیه های نوشته شده در این متن مورد مشورت قرار گرفته اند:

نورولوژیست ها و متخصصین ام اس:

Professor Brenda Banwell, Chair of MSIF's International Medical and Scientific Advisory Board– University of Pennsylvania, USA
Professor Simon Broadley- Griffith University and Gold Coast Hospital, Queensland, Australia
Professor Olga Ciccarelli- Institute of Neurology, UCL, UK
Dr Huang Dehui- Chinese PLA General Hospital, China
Dr Fernando Hamuy Diaz de Bedoya, President of LACTRIMS– Universidad Nacional de Asuncion, Paraguay
Professor Andrew Chan – Bern University Hospital, Switzerland
Professor Jeffrey Cohen, President of ACTRIMS– Cleveland Clinic Mellen Center for Multiple Sclerosis, USA
Dr Jorge Correale, Deputy Chair of MSIF's International Medical and Scientific Advisory Board – FLENI, Argentina
Professor Giancarlo Comi – IRCCS Ospedale San Raffaele, Italy
Professor Kazuo Fujihara, President of PACTRIMS– Fukushima Medical University School of Medicine, Japan
Professor Gavin Giovannoni, Barts and The London School of Medicine and Dentistry, Queen Mary University of London, UK
Professor Bernhard Hemmer, President of ECTRIMS– Technische Universität München, Germany
Professor Joep Killestein, Amsterdam UMC, Netherlands
Professor Daphne Kos, President of RIMS- KU Leuven, National MS Center Melsbroek, Belgium
Dr Céline Louapre– Sorbonne Université, France
Professor Catherine Lubetzki– ICM, France
Professor Aaron Miller- Chairman, National Medical Advisory Committee, National MS Society (US); Icahn School of Medicine at Mount Sinai, USA
Dr Mohammad Ali Sahraian- MS Research Center, Neuroscience Institute, Tehran University of Medical Sciences, Iran
Professor Marco Salvetti – Sapienza University, Italy
Dr Joost Smolders – ErasmusMC, Netherlands
Professor Per Soelberg Sørensen– University of Copenhagen, Denmark
Professor Maria-Pia Sormani, on behalf of the Italian MuSC-19 study – University of Genoa, Italy
Professor Bassem Yamout, President of MENACTRIMS– American University of Beirut Medical Center, Lebanon
Professor Frauke Zipp, Johannes Gutenberg University Medical Center in Mainz, Germany

اعضای فدراسیون جهانی ام اس:

Dr Clare Walton, Nick Rijke, Victoria Gilbert, Peer Baneke– MS International Federation
Phillip Anderson – MS Society (UK)
Pedro Carrascal – Esclerosis Múltiple España (Spain)
Dr Tim Coetzee, Dr Doug Landsman, Julie Fiol, Kathleen Costello– National MS Society (US)
Professor Judith Haas– Deutsche Multiple Sklerose Gesellschaft Bundesverband e.V (Germany)
Dr Kirstin Heutinck– Stichting MS Research (Netherlands)
Dr Pam Kanellis– MS Society of Canada
Nora Kriauzaitė– European MS Platform
Dr Marc Lutz– La Société suisse de la sclérose en plaques (Switzerland)

Marie Lynning– Scleroseforeningen (Denmark)

Dr Julia Morahan– MS Research (Australia)

Dr Emmanuelle Plassart-Schiess– ARSEP Fondation (France)

Dr Paola Zarin– Associazione Italiana Sclerosi Multipla Onlus (Italy)

† منابع اطلاعاتی زیر در تهیه این توصیه ها مورد بررسی قرار گرفته اند:

- Data of the [Italian MuSC-19 project](#) - Sormani MP et al. Disease modifying therapies and Covid-19 severity in Multiple Sclerosis. (submitted)
- Exploratory data of the [COVID-19 and MS Global data sharing initiative](#), as of 10 June 2020.

این متن ابتدا در 13 مارچ سال 2020 مصادف با ۲۳ اسفند سال ۱۳۹۸ تنظیم گردید. آخرین نسخه در 17 ژوئن سال 2020 مصادف با 28 خرداد سال 1399 تنظیم شده است.

مترجم نسخه جدید: دکتر مریم قاسمی کاسمان، استادیار فیزیولوژی، دانشگاه علوم پزشکی بابل، ایران

مترجم نسخه اولیه: دکتر مجید پهلوان کاخکی، فلوشیپ تحقیقاتی ام اس، انستیتو کارولینسکا سوئد